

Van de Hack op de kerf

ARNOUD VAN DER MEULEN

Komend najaar zal bij Schoorl een kerf in de zeereep worden aangebracht. Bij nadere beschouwing blijkt er nog veel meer aan de hand te zijn. In het hele gebied wordt gewerkt aan het herstel van de natuurlijke situatie: het zand mag weer stuiven, de hei moet weer groeien en het bos wordt omgevormd. Voordat hij wegspoelt of onderstuift moet onze consulent in Schoorl worden vastgelegd in DUIN.

Toen ik hem belde reageerde Joost op serieuze toon: "Dat is een goed idee! We hebben in de Schoorlse duinen een crossbaan voor terreinfietsen. Als je langskomt kunnen we zulke fietsen huren en die baan uitproberen." Even dacht ik dat hij het meende, tot hij lachend zei dat we het gebied natuurlijk ook op gewone fietsen op gewone paden konden bezichtigen. Op 4 april was het zover. We vertrokken bij het huis van Joost dat tegen het beukenbos aan de binnenduintrand staat.

Bosomvorming

Direct achter die smalle strook beukenbos begint het dennenbos, dat ongeveer de helft van het duingebied bij Schoorl bedekt. Het was vroeger een aaneengesloten productiebos, bedoeld om het duinzand vast te leggen. Joost en de Stichting Duinbehoud zien dit als een saaie en onnatuurlijke aanplant zonder ondergroei, waar de dennen als soldaten in het gelid stonden. In het kader van het nieuwe bosbeheer wordt de aanplant gedund, zodat ook loofbomen een kans krijgen. Joost wijst op enkele bomen, die gemerkt zijn met witte verf: "Deze en enkele bomen er omheen blijven staan wanneer het bos gedund wordt. In het sterk uitgedunde dennenbos zullen na verloop van tijd spontaan loofbomen en struiken groeien. Verderop, waar het bos al is uitgedund, is dat al te zien samen met opslag van jonge dennen. Onbedoeld leidt de bosomvorming dus ook tot verjonging van het naaldbos. Het nieuwe bos zal minder saai zijn, doordat de bomen niet in rijen staan en doordat er een natuurlijke variatie is. Daarom denk ik dat ook de landschappelijke waarde zal toenemen." Het kappen van de dennen, die in het Schoorlse

bos een begrip zijn is een omstreken punt. Joost: "Wat de een saai, eentonig en onnatuurlijk vindt, is voor de ander een fraai lijnenspel gecombineerd met veel reliëf, alsof het grafiek betreft. Het is van belang dat, mede door inspraak van de lokale bevolking een compromis wordt bereikt. Goede voorlichting is hierbij van groot belang."

Overige herstelwerkzaamheden

De werkzaamheden voor herstel van de natuurlijke situatie beperken zich niet tot de beboste delen van het gebied. We fietsen langs 't Kleine Ganzeveld dat gedeeltelijk is afgeplagd. Door verwijdering van de vergraste vegetatie en de bovenste bodemlaag heeft Staatsbosbeheer de oorspronkelijke schrale heidevegetatie hier weer een kans gegeven. Verder zijn het gebied vochtige duinvalleien hersteld, door ze uit te graven en reliëf aan te brengen. Dat is onder andere in de Pyrolavallei bij Hargen gebeurd. Het meest ingrijpende moet echter nog komen...

De kerf

Tijdens een wandeling richting zee vertelt Joost: "Het Hoogheemraadschap beheert de zeereep hier minder intensief, zodat verstuingen zijn ontstaan. Het komend najaar zal hier een kerf worden aangebracht in de zeereep. De zee kan dan de achterliggende Parnassivallei binnenstromen." Doordat een deel van de vallei wordt uitgegraven en een deel wordt afgeplagd, waarna natuurlijke uitstuiving kan volgen, kan de overstromingsfrequentie oplopen tot één of twee maal per jaar. We lopen langs een bordje met de woorden: "Duin belopen = zeewering slopen!". Dat bordje geeft aan dat in het verleden altijd is gehamerd op de zeeweringsfunctie van de kustzone. Het toelaten van meer dynamiek in deze zone is al een grote verandering, maar het aanbrengen van een kerf gaat lijnrecht tegen het oude beleid in. Joost: "Om dat toe te lichten en om te voorkomen dat de lokale bevolking voor een voldongen feit komt te staan heeft Staatsbosbeheer voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Ik ben naar zo'n bijeenkomst geweest, waar ongeveer vijftig mensen aanwezig waren en ben er zeer over te spreken." Naast Staatsbosbeheer zijn het Hoogheemraadschap, Rijkswaterstaat en N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland bij het project betrokken. Overigens speelt Joost zelf ook een rol in die voorlichting. In dia-lezingen voor kleine groepjes mensen uit zijn omgeving spreekt hij het dynamisch kustbeheer.

Terreinfietsroute

Staatsbosbeheer voert ook projecten uit waarover Joost minder te spreken is: "In samenwerking met fietsclubs heeft Staatsbosbeheer vorig jaar een route van vijftien kilometer uitgezet voor terreinfietsers. Staatsbosbeheer wil deze snel opgekomen vorm van recreatie hiermee in goede banen leiden en beheersbaar houden. Er gelden strenge regels (kruisende voetgangers, ruiters en fietsers hebben

Joost Hack (midden met baard en aura) wordt aandachtig bestudeerd door collega Cees van Deursen (consulent in Zandvoort) tijdens het consulentenweekend in Zeeland. Rechts achter consulent Ron Ranzijn uit Egmond (foto: Henk Wijkhuizen).

In de duinen van Schoorl zijn omvangrijke dennenhouten aangeplant (foto: Ministerie van LNV, Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen).

altijd voorrang en op het stukje gewoon fietspad in de route moeten de terreinfietsers zich als gewone fietsers gedragen), maar het is natuurlijk de vraag of de terreinfietsers zich eraan houden. Verder zijn er zeer deskundige mensen van Staatsbosbeheer betrokken geweest bij het uitzetten van de route, dus ik heb er wel vertrouwen in dat de meest kwetsbare gebieden ontzien zijn." Joost overweegt om de route een keer 's ochtends heel vroeg te rijden, om een indruk te krijgen wat een terreinfietsers aan het duin beleeft.

Buiten het duingebied

Echt grote bedreigingen voor het duingebied zelf zijn er bij Schoorl niet. De recreatiedruk neemt als overal toe, maar daar staat tegenover dat bepaalde delen van het gebied in het broedseizoen worden afgesloten voor het publiek. Ook buiten het duingebied zijn de ontwikkelingen hoopgevend. Bij de landinrichting in het gebied Bergen-Egmond-Schoorl komt veel ruimte vrij voor reservaten, natuurontwikkeling en de zogenaamde boeren natuur in beheersgebieden. Vooral van de natuurontwikkeling in de Verenigde Hager- en Pettemerpolder worden spectaculaire resultaten verwacht. Door combinatie van brak water met de instroom van zoet water via een duinrel zijn de natuurwaarden er nu al uniek in ons land.

In de zone tussen de Schoorlse Duinen en het Noordhollands Kanaal doen zich echter ook ongunstige ontwikkelingen voor. Joost: "In verband met de landinrichting wordt vaak gesproken over de toenemende verblijfsrecreatie. In Schoorl en

In de kalkarme duinen van Schoorl liggen nog omvangrijke heideveldjes (foto: Ministerie van LNV, Directie Voorlichting en Externe Betrekkingen).

omgeving hebben we een groot aantal kleine campings, toch denk ik dat de recreatiedruk die daarvan uitgaat wel meevalt. Verblijfsrecreanten verplaatsen zich vaak lopend of op de fiets, zodat hun bereik beperkt is. Dagjesmensen zijn veel groter in aantal en veroorzaken een grotere recreatiedruk. Als in een grijs weekend de zon even doorbreekt staat binnen een uur de Duinweg in Schoorl vol met auto's. Half Noord-Holland moet dan plotseling een kop koffie drinken aan zee."

Een andere ongunstige ontwikkeling is de uitbreiding van de N9, de weg langs het kanaal. In een van de voorgestelde scenario's wordt het tracé drastisch gewijzigd, wat een nadelige invloed op de natuurwaarden van het gebied zal hebben. Joost: "Ik vind niet dat je als duinconsulent met oogkleppen op alleen maar naar het duingebied moet kijken. Daarom maak ik gebruik van de inspraakmogelijkheden met betrekking tot de uitbreidingsplannen voor die weg."

Joost neemt vaak deel aan discussies over natuurbescherming en natuurbeheer. Hij spreekt zich dan uit voor zaken als bosvorming, natuurherstel en jachtbeperking. Als consulent van de Stichting Duinbehoud gaat Joost er vanuit dat hij een algemeen belang dient. Bosvorming en natuurherstel zorgen immers voor een grotere variatie in het landschap en door jachtbeperking en natuurbescherming worden mensen beter in staat gesteld van de natuur te genieten.

Rechtsonder op de foto de plek waar de kerf in de zeereep gaat komen (foto Rijkswaterstaat).

